

Linguistic features of taboo words and slang

Ayubkhon ERKINOV¹

Uzbekistan State World Languages University

ARTICLE INFO

Article history:

Received October 2024

Received in revised form

10 November 2024

Accepted 25 November 2024

Available online

25 December 2024

Keywords:

taboo words,
slang,
lexical changes,
sociolinguistic features,
euphemism,
language development,
culture and language,
group identity.

ABSTRACT

This article is dedicated to a detailed study of the linguistic features of taboo words and slang, reflecting the social, cultural, and psychological dynamics of language. Taboo words are considered prohibited due to cultural and moral norms, while slang stands out as a linguistic layer characterized by creativity and informality. The article examines the phonetic, semantic, and pragmatic aspects of these phenomena. Additionally, it explores their sociolinguistic significance, their role in group identity, and their influence on language development. Historical development and their manifestations in different cultures are analyzed to provide an in-depth understanding of their linguistic features.

2181-3701/© 2024 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-3701-vol2-iss6/S-pp156-159>

This is an open-access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Tabu soʻzlar va slengning lingvistik xususiyatlari

ANNOTATSIYA

Kalit soʻzlar:

tabu soʻzlar,
sleng,
leksik oʻzgarishlar,
ijtimoiy-lingvistik
xususiyatlar,
evfemizm,
til rivojlanishi,
madaniyat va til,
guruh identifikatsiyasi.

Ushbu maqola tabu soʻzlar va slengning lingvistik xususiyatlarini batafsil oʻrganishga bagʻishlangan boʻlib, ular tilning ijtimoiy, madaniy va psixologik dinamikasini aks ettiradi. Tabu soʻzlar madaniy va axloqiy meʼyorlar tufayli taqiqlangan deb hisoblangan, sleng esa ijodiylik va norasmiylik bilan ajralib turadigan til qatlamlaridir. Maqolada ushbu hodisalarning fonetik, semantik va pragmatik jihatlari koʻrib chiqiladi. Shuningdek, maqolada ularning ijtimoiy-lingvistik ahamiyati, guruh identifikatsiyasidagi oʻrni va til rivojlanishiga taʼsiri haqida fikr yuritiladi. Tarixiy rivojlanish va turli madaniyatlardagi koʻrinishlari tahlil qilinib, ushbu hodisalarning lingvistik jihatlari chuqur oʻrganiladi.

¹ Uzbekistan State World Languages University. E-mail: ayubkhonerkinov@gmail.com

Лингвистические особенности табуированных слов и сленга

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

табуированные слова,
сленг,
лексические изменения,
социолингвистические
особенности,
эвфемизм,
развитие языка,
культура и язык,
групповая идентичность.

Данная статья посвящена детальному изучению лингвистических особенностей табуированных слов и сленга, отражающих социальную, культурную и психологическую динамику языка. Табуированные слова считаются запрещёнными из-за культурных и моральных норм, в то время как сленг выделяется как языковой слой, характеризующийся креативностью и неофициальностью. В статье рассматриваются фонетические, семантические и прагматические аспекты этих явлений. Кроме того, анализируется их социолингвистическая значимость, роль в групповой идентичности и влияние на развитие языка. Изучены историческое развитие и проявления этих явлений в различных культурах с целью глубокого понимания их лингвистических характеристик.

KIRISH

Til nafaqat muloqot vositasi, balki ijtimoiy, madaniy va hissiy jarayonlarning aksidir. Ushbu keng tizimda tabu soʻzlar va sleng oʻziga xos va dinamik oʻrin tutadi. Masalan, **tabu soʻzlar** madaniy yoki ijtimoiy jihatdan noqulay yoki nomaqbul deb hisoblangan soʻz yoki ifodalar boʻlib, odatda din, jinsiylik, oʻlim yoki tana funksiyalari kabi nozik mavzular bilan bogʻliq. Bu soʻzlar odobli suhbatlarda ishlatilmasligi maʼqul hisoblanadi. **Slenglar esa** ijodiy va norasmiy til qatlamidir. Sleng koʻpincha muayyan ijtimoiy guruhlar tomonidan oʻz identifikatsiyasini namoyish qilish, ijodkorlikni ifodalash yoki anʼanaviy meʼyorlarga qarshi chiqish uchun ishlatiladi. U tez oʻzgaruvchan boʻlib, oʻz davrining ruhiyatini aks ettiradi. Tabu soʻzlar va slengni tushunish til, madaniyat va jamiyat oʻrtasidagi oʻzaro bogʻliqlikni oʻrganishda muhimdir. Ushbu maqola tabu soʻzlar va slengning lingvistik xususiyatlarini tahlil qiladi, ularning ijtimoiy va madaniy vazifalarini ochib beradi hamda til rivojlanishidagi rolini oʻrganadi.

Tabu soʻzlar tilning maxsus leksik birligi boʻlib, ularning fonetik xususiyatlari koʻpincha soʻzlarning yumshatilishi yoki ulardan qochish uchun oʻzgarishlarga uchraydi. Bunday soʻzlar odatda jamoat orasida nomaqbul hisoblangan yoki salbiy taʼsir koʻrsatadigan soʻzlar boʻladi. Shuning uchun, tabu soʻzlarni ishlatishdan qochish yoki ularni yumshatish uchun evfemistik oʻzgartirishlar amalga oshiriladi. Masalan, “oʻldi” soʻzining oʻrniga “olamdan oʻtdi” yoki “beadablik” soʻzining oʻrniga “nojoʻya ish” kabi yumshoqroq oʻrinbosar soʻzlar ishlatiladi. Bunda soʻzning maʼnosi saqlanadi, lekin u noqulay hissiyotlarni keltirib chiqarmaydi. Shuningdek, tabu soʻzlardan qochish hodisasi ham keng tarqalgan, bunda gapiruvchi soʻzni aytmaslik uchun pauza qiladi, boshqa soʻz bilan almashtiradi yoki umumiyroq iboralardan foydalanadi. Bu oʻzgarishlar soʻzlarning ijtimoiy qabul qilinishiga moslashtirilgan holda amalga oshiriladi.

Tabu soʻzlar, shuningdek, semantik ogʻirlik va hissiy taʼsirga ega boʻlib, odatda kuchli salbiy maʼnolarga ega boʻladi. Bunday soʻzlar koʻpincha uyat, nafrat yoki xafagarchilik tuygʻularini uygʻotadi, shu bilan birga, ular ifodaviy kuchga ega boʻlib, kuchli his-

tuyg'ularni ifodalashda ishlatiladi. Misol uchun, qasamlar va boshqa tabu so'zlar, g'azab, hafsala yoki keskin tuyg'ularni kuchaytirish uchun ishlatiladi. Ingliz tilidagi "f-word" bu kabi so'zlardan biri bo'lib, u turli kontekstlarda hissiy kuchni oshirish uchun ishlatiladi. Bu kabi so'zlar, til orqali salbiy yoki agressiv his-tuyg'ularni chuqurlashtirish va ifodalashda ishlatiladi.

Tabu so'zlar turli madaniyatlarda farqli ifoda shakllariga ega bo'lib, ular madaniy va diniy normativlar bilan bog'liq bo'ladi. Ba'zi madaniyatlarda muqaddas yoki ilohiy nomlarni noto'g'ri ishlatish qattiq nomaqbul hisoblanadi. Masalan, ba'zi xalqlarda diniy so'zlar, xususan, ibodatlar yoki muqaddas kitoblarning ismlari tabu so'zlarga aylanishi mumkin. Bunday so'zlarni ishlatish yoki ularni masxara qilish ijtimoiy jihatdan qabul qilinmaydi. Shuningdek, tana funksiyalari bilan bog'liq mavzular, butun dunyo bo'ylab sezgir hisoblanadi, ammo ularning ifodasi turli tilda va madaniy muhitda o'zgaradi. Tana to'qimalari yoki boshqa maxsus mavzularni gapirishda ham har xil madaniyatlar turlicha javob beradi, ba'zi madaniyatlarda ular og'ir va nomaqbul deb hisoblanadi, boshqalarida esa yumshoqroq yoki hazil sifatida ishlatiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Ijtimoiy muloqotdagi pragmatik foydalanishda, tabu so'zlar turli vaziyatlarga mos ravishda turli vazifalarni bajaradi. Masalan, tabu so'zlar yaqin do'stlar yoki norasmiy muhitda o'zaro yaqinlik yoki hazilni ifodalash uchun ishlatilishi mumkin. Bu kabi holatlarda, tabu so'zlar odamlar orasida iliqlikni va do'stona munosabatlarni yaratadi. Boshqa tomondan, mojaroli vaziyatlarda yoki kuchli to'qnashuvlarda, tabu so'zlar hokimiyatni ko'rsatish yoki ustunlikni namoyon qilish uchun ishlatiladi. Qasam ichish yoki tajovuzkor so'zlar ishlatish, bunday holatlarda, odamlar o'rtasida kuchli psixologik ta'sir ko'rsatishi va biror mavzudagi agressiyani ifodalash imkonini beradi. Shunday qilib, tabu so'zlar nafaqat lingvistik jihatdan, balki ijtimoiy va madaniy kontekstda ham o'zining o'zgarmas vazifalarini bajaradi.

Sleng, lingvistik jihatdan, til ijodkorligiga asoslangan va doimiy innovatsiyalarni talab qiladi. Birinchidan, slengda semantik o'zgarishlar keng tarqalgan. Mavjud so'zlarga yangi ma'nolar yuklanadi, masalan, ingliz tilida "lit" so'zi "yorug'" ma'nosidan tashqari "ajoyib" degan ma'noni ham anglatadi. Slengda morfologik o'yinlar ham mavjud bo'lib, so'zlar qisqartirish, qo'shish yoki qarz olish orqali yaratiladi. Misol uchun, "smog" so'zi "smoke" va "fog" so'zlarining birlashmasi sifatida paydo bo'lgan. Sleng so'zlar, shuningdek, fonetik soddalikka ega bo'lib, talaffuzi oson va qisqa bo'lishi kerak. Bunga akronimlar, masalan, ingliz tilida "YOLO" (You Only Live Once) yoki qisqartirishlar, masalan, "IDK" (I don't know), misol bo'ladi. Slengda onomatopeyalar ham keng qo'llaniladi, masalan, "bling" so'zi qimmatbaho taqinchoqlarni anglatadi.

Sleng, shuningdek, guruh identifikatsiyasi va ijtimoiy chegaralarni belgilashda muhim rol o'ynaydi. Sleng tilida o'z guruhiga xoslikni ko'rsatish mumkin. Yoshlar madaniyatida, masalan, yoshlar slengdan foydalanib an'anaviy me'yorlarni inkor etishadi va o'z avlodiga xos tilni yaratishadi. Sleng, shuningdek, submadaniy dinamikalariga mos ravishda rivojlanadi. Maxsus jamiyatlarda, masalan, hip-hop madaniyatida yoki internet geymerlari orasida o'ziga xos slenglar paydo bo'ladi. Slengning yana bir xususiyati bu uning tezkor eskirishidir. Sleng so'zlar tezda eskiradi, ya'ni yangi va ommalashgan sleng so'zlar tezda dolzarbligini yo'qotadi. Bundan tashqari, sleng so'zlar geografik va madaniy mintaqalar bo'ylab farq qiladi, bu esa tilning dinamik xususiyatini ko'rsatadi.

Tabu soʻzlar va slengning tarixiy rivojlanishiga ham alohida eʼtibor qaratish lozim. Tabu soʻzlar koʻplab diniy yoki madaniy taqiqlar bilan bogʻliq boʻlib, tarixan muayyan madaniyatlar tomonidan sezilarli darajada senzura qilingan. Masalan, oʻrta asr Yevropasida kufr bilan bogʻliq soʻzlar qatʼiy taqiqlangan. Vaqt oʻtishi bilan, tabu tushunchasi oʻzgarib boradi, masalan, Viktorian davridagi axloqiy cheklovlar zamonaviy ingliz tilida sezilarli darajada yumshagan. Slengning rivojlanishi esa tarixiy matnlarda ham kuzatiladi. Shekspirning asarlarida Elizabet davri slengi koʻplab uchraydi, bu esa slengning tildagi eng qadimgi yozuvlardan biri sifatida tarixiy ahamiyatga ega. Zamonaviy davrda esa raqamli texnologiyalar va ijtimoiy tarmoqlar, masalan, TikTok yoki Twitter, slengning paydo boʻlishini va tarqalishini tezlashtirdi, bu platformalar yangi soʻzlar va iboralar uchun maydon yaratmoqda. Shunday qilib, sleng va tabu soʻzlar tilning dinamik xususiyatlarini koʻrsatadi va ularning tarixiy rivojlanishi ijtimoiy va madaniy omillarga bogʻliq ravishda oʻzgarib boradi.

XULOSA

Tabu soʻzlar va sleng til tizimining muhim tarkibiy qismlari boʻlib, ularning ijtimoiy va madaniy hodisalarni aks ettirishdagi oʻrni kattadir. Tabu soʻzlar axloqiy va madaniy chegaralarni belgilasa, sleng ijodkorlik va guruh identifikatsiyasini koʻrsatadi. Har ikkala hodisa ham tilning dinamik va doimiy rivojlanish jarayonini koʻrsatib turadi. Tabu soʻzlar va slengni oʻrganish madaniyat, his-tuygʻular va ijtimoiy tuzilma bilan tilning oʻzaro munosabatini chuqur tushunishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR ROʻYXATI:

1. Crystal, D. (2003). *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Cambridge University Press.
2. Trudgill, P. (2000). *Sociolinguistics: An Introduction to Language and Society*. Penguin Books.
3. Allan, K., & BurrIDGE, K. (2006). *Forbidden Words: Taboo and the Censoring of Language*. Cambridge University Press.
4. Labov, W. (1972). *Language in the Inner City: Studies in the Black English Vernacular*. University of Pennsylvania Press.
5. Mahmudov, N., & Madvaliyeva, L. (2012). *Oʻzbek tilining soʻz boyligi*. Toshkent: Oʻzbekiston Milliy Ensiklopediyasi.
6. Eckert, P. (2000). *Linguistic Variation as Social Practice*. Wiley-Blackwell.